

BIRKENES KOMMUNE FELLESADMINISTRASJONEN
Postboks 115
4795 Birkeland

Saksbehandler:
Endre Aaen

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Rugsland Glassfiberdeponi
Kontrollnummer: 2022.068.I.SFAG

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Sigrid Heimro

Fra Statsforvalteren i Agder:
Endre Aaen
Veronica Skjævestad

Fra Rugsland sandtak AS:
Harald Rugsland

Fra 3B Fibreglass Norway AS
Tor Klingsheim
Ben De Boer

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon med Birkenes kommune sitt anlegg Rugsland Glassfiberdeponi den 12.10.2022. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Ved tilsynet var det også representanter fra 3B Fibreglass Norway AS (heretter kalt 3B) som leverandør av glassfiber til deponiet og Rugsland sandtak AS (heretter kalt Rugsland sandtak) som ansvarlig for drift av deponiet.

Statsforvalteren i Agder avdekket fire avvik og ga en anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

1. Birkenes kommune har mangelfull samordning mellom virksomheter ved Rugsland glassfiberdeponi.
2. Birkenes kommune har ikke gjennomført miljørisikovurdering av aktiviteten ved Rugsland glassfiberdeponi.
3. Birkenes kommune overholder ikke tillatelsens krav om mottakskontroll
4. Birkenes kommune overholder ikke tillatelsens ramme for årlig deponert avfall.

Anmerkninger:

1. Birkenes kommune kan forbedre sin avvikshåndtering

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

01.11.2022	Endre Aaen	Veronica Skjævestad
dato	kontrollør	Kontrollør
	Statsforvalteren i Agder	

Kopi av rapporten sendes til:

- 3B Fibreglass Norway AS
- Rugsland sandtak AS

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: BIRKENES KOMMUNE FELLESADMINISTRASJONEN	
Organisasjonsnr.: 974613093	Eies av: 964965870
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Rugsland Glassfiberdeponi	Anleggsnr.: 4216.0021.01
Kommune: Birkenes	Fylke: Agder
Anleggsaktivitet: Deponi for ordinært avfall	
Tillatelse gitt: 14. februar 2013	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav i tillatelse og i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Samordning
- Utslipp til vann
- Tillatelse

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Birkenes kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Birkenes kommune innen 15. desember 2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Med bakgrunn i informasjon gitt ved egenkontroll for 2018-2021 og opplysninger om deponert mengde i 2022 opplyst ved tilsynet anser vi avvik 4 som besvart.

Vi ber om at dere stiller svarbrevet eller e-post (sfagpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Agder v/Endre Aaen. Merk gjerne med saksnummer 2016/151.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 28. september 2022. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Birkenes kommune bli ilagt et gebyr på kr 21 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Agder. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Agder (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Birkenes kommune har mangelfull samordning mellom virksomheter ved Rugsland glassfiberdeponi.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 nummer 5 og § 6

Kommentarer:

Internkontrollforskriften setter krav til samordning av internkontroll når flere virksomheter utøver arbeid på samme arbeidsplass. Forskriften setter videre krav til skriftlige avtaler mellom parter der ansvarfordeling er klargjort.

Ved Rugsland glassfiberdeponi er det tre virksomheter knyttet til driften; Birkenes kommune, 3B og Rugsland sandtak. Birkenes kommune er ansvarlig for deponiet og er innehaver av tillatelsen til deponiet. Kommunen er derfor ansvarlig for at anlegget drives i samsvar med tillatelsen og må sørge for at eventuelle fordelinger av roller og ansvar er gjort i samsvar med kravene i forskriften. Partene viste under tilsynet flere avklaringsdokumenter som fordeler ansvar, men flere av disse dokumentene virker til å ha motstridende fordeling. Det mangler også samordning på avvikshåndtering. Kommunen har ikke egenkontroll med de andre virksomhetene for å følge opp om de overholder sine plikter og de delegerte krav i tillatelsen.

Avvik 2

Birkenes kommune har ikke gjennomført miljørisikovurdering av aktiviteten ved Rugsland glassfiberdeponi.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 nummer 6 og 8

Tillatelse etter forurensningsloven til deponering av inert glassfiberavfall på Rugsland for Birkenes kommune vilkår: 2.4 andre avsnitt

Kommentarer:

I samsvar med internkontrollforskriften plikter virksomheter å gjennomføre en skriftlig miljørisikovurdering for å identifisere og kvantifisere sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer og hvilke konsekvenser disse har. Vurderingen skal ta for seg både hendelsenes konsekvens for ytre miljø samt andre aktører som kan bli påvirket, eksempelvis naboer. Resultatet av miljørisikovurderingen skal brukes til å utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

3B har gjennomført en miljøkartlegging ved deponiet på Rugsland i sammenheng med planlegging av mulig utvidelse av deponiet. Det er i miljøkartleggingen vurdert utlekkingspotensiale og de registrerte utslippsmengder ved deponiet basert på dagens og planlagt drift. Det er derimot ikke gjennomført noe helhetlig miljørisikovurdering for driften ved deponiet. Birkenes kommune som ansvarlig for anlegget skal sørge for at miljørisikovurdering gjennomføres. Med tanke på at driften ved anlegget i hovedsak utføres av 3B og Rugsland sandtak bør disse delta i arbeidet.

Avvik 3

Birkenes kommune overholder ikke tillatelsens krav om mottakskontroll

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 nummer 7

Tillatelse etter forurensningsloven til deponering av inert glassfiberavfall på Rugsland for Birkenes kommune vilkår 1 første avsnitt

Kommentarer:

Birkenes kommune har tillatelse til å deponere glassfiber ved Rugsland sandtak fra 2013 - 2035. I tillatelsen settes det krav til mottakskontroll og prøvetaking av avfallsleveranser. I tillegg setter

internkontrollforskriften krav til at rutiner for å forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen skal være skriftlige.

Tillatelsen har vilkår om at glassfiberavfall som leveres til deponiet skal visuelt inspiseres før og etter lossing. Avfallet skal videre sammenlignes med dokumentasjon fra avfallsprodusent. Det utføres ikke kontroll av glassfiber som kommer til deponiet, men det utføres visuell kontroll daglig før dekkmasser tilføres. 3B tar jevnlig ut prøver for kontroll av avfallet som kjøres til deponiet. Det har ved tidligere tilsyn fra Statsforvalteren blitt observert annet avfall deponert ved anlegget. Ved tilsynet ble det observert mindre innslag av annet avfall enn glassfiber. Ifølge 3B som leverandør av avfallet kan dette ha kommet fra deres lagringskonteinere. Kommunen har ingen skriftlig rutine for mottakskontroll.

Det er i tillatelsen krav til stikkprøvekontroll minst hver 1/100 leveranse. Dette utføres ikke. I følge 3B er dagens tillatelse lite tilpasset dagnes drift som mottar ensartet avfall. 3B utfører regelmessig basiskarakterisering av det avfallet som de leverer.

Kommunen har ikke egen kontroll med det som leveres ved deponiet. Kommunen mottar årlig rapport fra 3B som beskriver avfallet som er levert. Kommunen har derimot ikke kontroll med at bestemmelsene i tillatelsen overholdes. Dette gjelder både avfallets innhold og hvor mye glassfiber som til enhver tid er deponert.

Avvik 4

Birkenes kommune overholder ikke tillatelsens ramme for årlig deponert avfall.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven til deponering av inert glassfiberavfall på Rugsland for Birkenes kommune vilkår 3.3

Kommentar:

Birkenes kommune har tillatelse til å deponere glassfiber ved Rugsland sandtak fra 2013 - 2035. Tillatelsen gir kommunen lov til å deponere 4 500 tonn glassfiberavfall hvert år med en ramme på totalt 75 000 tonn innen 2035.

Det har de siste årene blitt deponert mer enn hva tillatelsen tillater. Dette har blitt påpekt ovenfor kommunen i Statsforvalterens svar på egenkontrollrapporter siden 2018. Under tilsynet ble det av 3B oppgitt at den registrerte mengden deponert glassfiber i egenkontrollrapport for 2021 var feil. Ved tilsynet ble denne opplyst til 5832 tonn. Statsforvalteren har åpnet egenkontrollrapporten for retting og rapporten har nå blitt korrigert. Ved tilsynet ble det også lagt frem estimat for 2022 på 6 900 tonn. Justert for feilregistrering i egenkontrollrapport for 2021 tilsier dette at kommunen kan deponere ytterligere 5268 tonn før deponiet er fullt i hht. tillatelsen.

8. Anmerkninger

Anmerkning 1:

Birkenes kommune kan forbedre sin avvikshåndtering

Kommentarer:

Birkenes kommune har et internkontrollsystem for registrering og håndtering av avvik. Kommunen har en åpen avviksdefinisjon. Det er derimot uklart om definisjon er tilpasset avvik innen ytre miljø. Det mangler også samordning mellom kommunens definisjon og de andre partene ved deponiet om hva som er avvik og hvordan avvik skal rapporteres og håndteres. For å få best utbytte av avvikssystemet er det viktig at virksomheten har en klar definisjon på hva som anses som avvik, og at alle ansatte har god forståelse av denne sammen med tilstrekkelig opplæring i å bruke avvikssystemet.

9. Andre Forhold

Finansiell garanti

Finansiell garanti ble tatt opp som tema under tilsynet. Kommunen skal ifølge nåværende plan sikre kr 5,3 millioner ved nedleggelse av deponiet for å sikre etterdrift av anlegget. Ved tilsynstidspunktet var den avsatte summen rundt kr 2 millioner.

Metode for beregning av deponeringsmengde

Under tilsynet ble det stilt spørsmål til hvordan deponert mengde beregnes. 3B oppgir at deponert mengde beregnes basert på mengde råvarer som benyttes i produksjonen og mengde utgående vare. Leveranser veies ikke før levering.

Celleinndeling

Det er i tillatelsen satt krav til celleinndeling av deponiet for at minst mulig areal er i bruk til enhver tid. Dagens drift benytter hele deponiet som en stor celle der deponering skjer på fyllingskanten fortløpende med tildekking uten tydelig inndeling.

Prøvetaking

Det utføres prøvetaking av grunnvann rundt deponiet. Deponiet begynner derimot i komme svært nært referansebrønnen som benyttes i prøvetakingsprogrammet.

Prosess for utvidelse av deponiet

Det er planlagt å utvide deponiet ved Rugslund. Per nå gjenstår prosess med avsetting av område i kommuneplan, detaljregulering og behandling av ny tillatelse til deponering. Ved tilsynet var det håp om at behandling av kommuneplan skulle skje i løpet av desember. Statsforvalteren opplyste under tilsynet at vi har betydelig saksbehandlingstid. Ut ifra dagens drift var det antatt at deponiet kunne vare ut 2024. Det ble under tilsynet tatt opp tema om muligheten til å utvide deponiets høyde fra kvote 50 til kurve 53 i fremtidige regulering basert på at omliggende terreng ligger på denne kvoten. Det ble under tilsynet presisert at tillatelsens ramme er absolutt og at overskridelse av tillatelsen vil være en ulovlighet.

Avslutning av deponiet

Ved utvidelse av deponiet er det planlagt at deler av dagens deponi skal avsluttes. 3B er i gang med å planlegge mulige tiltak som kan gjøres i denne sammenheng. Statsforvalteren nevnte at avslutningstillatelse for deler av deponiet kunne søkes i sammenheng med utvidelse av deponiet.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Tillatelse etter forurensningsloven til deponering av inert glassfiberavfall på Rugsland for Birkenes kommune, datert 14.02.2013
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). Kapittel 9. Deponering av avfall
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)